

První otázky

Poznatek, jméno, postoj

Co je poznatek

- psychologický přístup - introspekce, neurofyzologie...
- teorie informace - modely toku informací, uchovávání
- logická analýza - analýza pojmů, metody ověřování
- tradiční filosofie - postoje, problematizace, poznání jako proces
- kognitivní vědy

Otázky

1. Co nás opravňuje považovat jazykový výraz za poznatek?

→ otázka pravdivosti

2. Jaký je to proces, který vede ke vzniku poznatku?

- poznávání předmětného světa
- osvojování interpretací
- sebereflexe – poznání procesu poznání

3. Růst poznatků

- kumulace (James)
- paradigmaticky (Bachelard, Kuhn)
- chaoticky (Feyerabend)

Typy poznání?

Vědecké a ne-vědecké poznání („všední“)

1. obsahový rozdíl
2. formální rozdíl
3. adaptabilnost v. rigidnost
4. verifikace
5. individualizace v. objektivace

Jiné formy poznání?

skutečnost (objektivita) a pravda

Jméno teorie poznání

- Gnoseologie
- Epistemologie
- Noetika

Gnoseologie

- Můžeme poznávat?
 - Existují hranice poznání?
 - Čím je poznání podmíněno?
 - ...
- **Teorie poznání a priori**

Epistemologie

- Je rychlost světla hranicí i pro poznání?
- Popírá kvantová mechanika determinismus?
- Je lidský mozek schopen neomezeného poznávání?
- ...

→ **Teorie poznání a posteriori**

Hlavní gnoseologické postoje

Hlavní gnoseologické postoje

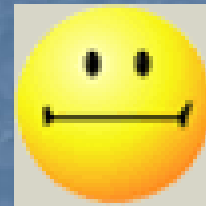
- Gnoseologický optimismus

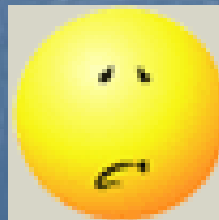
- Dogmatismus

- Relativismus

- Skepticismus

Reduktionismus

▪

Redukcionismus

- Redukování počtu vysvětlení
 - Koperník – Newton
 - Maxwell (elektromagnetismus)
 - Teorie všeho

Redukcionismus

- Negativní význam – zjednodušení vysvětlovacího principu
- Pozitivní význam – úspornost vysvětlení
 - Ockhamova břitva
 - Ekonomie myšlení (Mach)
 - Princip jednoduchosti a elegance

Super
sjednocení

GUT

Elektro-
slabá i.

OTR

STR

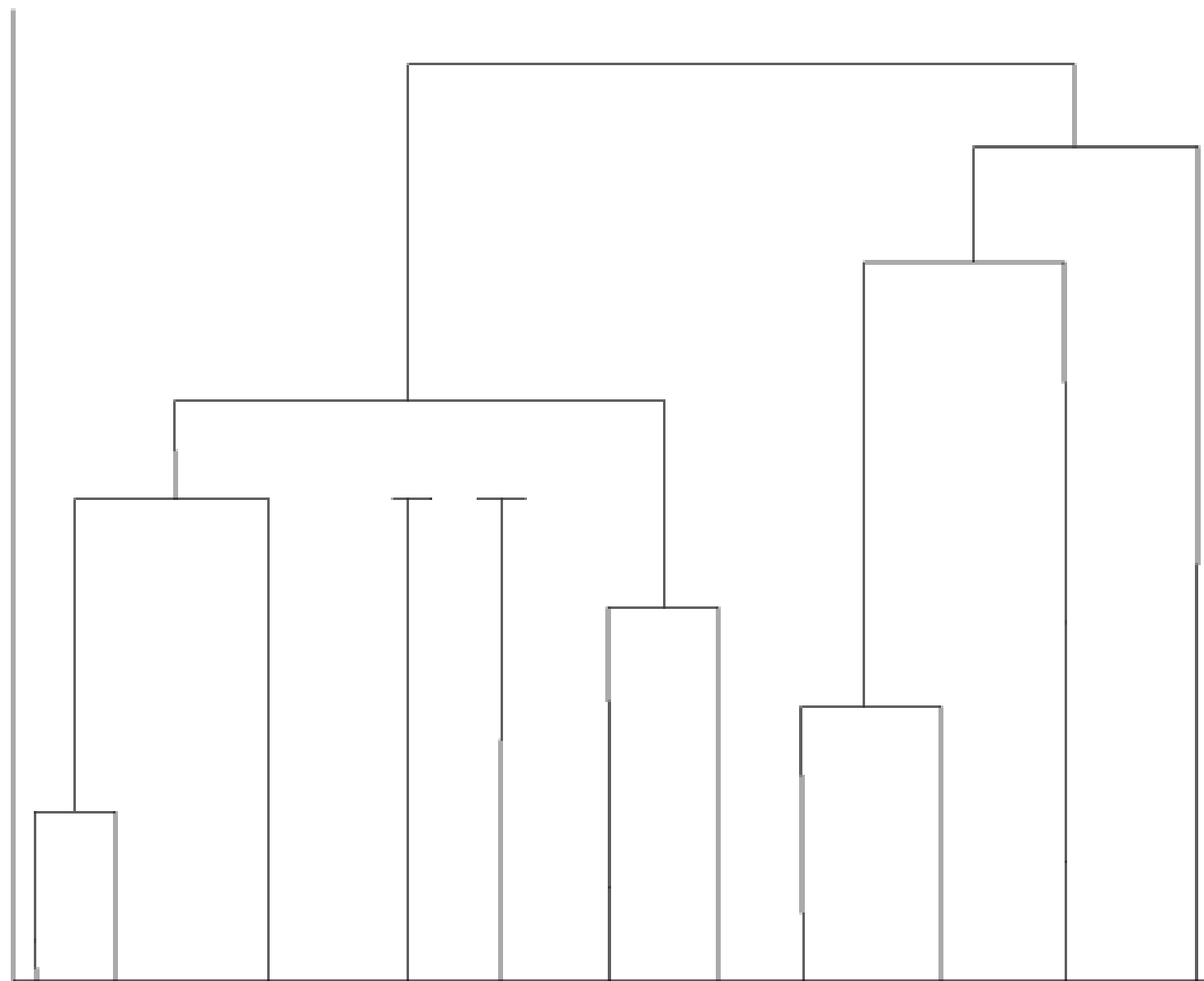
Minkowski

Maxwell

Newton

Aristoteles

pád
těl. pohyb
neb.těl. setrva-
čnost síla éter pro-
stor čas elek-
třina mag-
net. slabá, silná
jader.síla

Skepticismus

- Historická formy skepse
 - Skepse jako gnoseologický postoj
 - Skepse jako prostředek k dosažení...
 - Skepse jako životní postoj

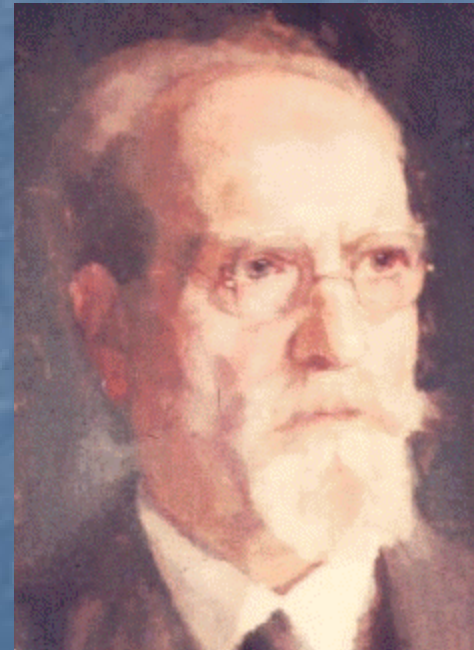

Skepticism

▪

Skepticismus

- Metodická skepse a hyperskepse
 - Descartes
 - Husserl

Skepticismus

stupně metodické skepse

- Je možné být skeptický vůči...
 - ... něčemu
 - ... všemu
 - ... i vlastní skepsi

Věda a „alternativy“

- *Věda o sobě nepochybuje, vše je jí jasné.*
- *Věda jde přímočaře a neomylně cestou pokroku.*
- *Věda se brání přijmout netradiční vysvětlení.*